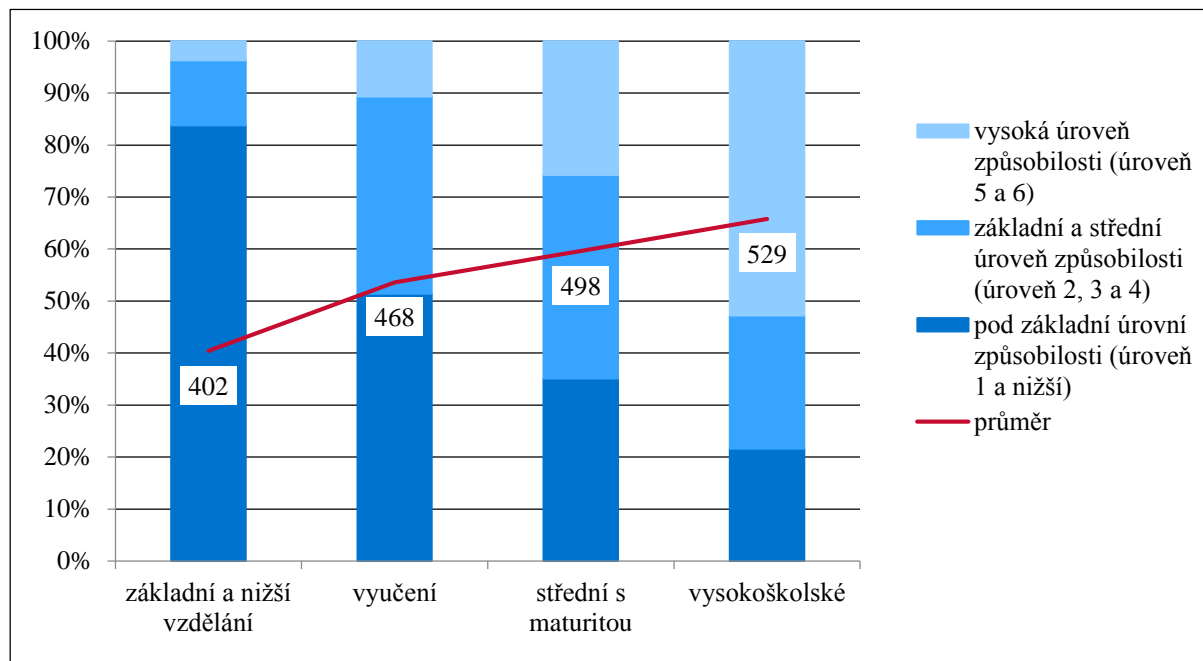

postavení, které reprezentuje vyšší ze statusů povolání rodičů. Vztah je znázorněn v grafu č. 4, z něhož je i patrné, že společenskou pozicí rodiny odvozenou od vykonávaného povolání lze vysvětlit téměř 15 % variability výsledků žáků v matematice.

Poslední z dílčích aspektů socioekonomického zázemí žáků, na který se zaměříme, je vzdělanostní úroveň rodiny reprezentovaná vyšším z dosaženého vzdělání rodičů. Vzhledem k tomu, že proměnná nemá spojitý charakter, porovnáme výsledky skupin dle stupně dosaženého vzdělání rodičů.

Graf č. 5 Zastoupení žáků na různých úrovních způsobilosti a průměrné skóre v matematice podle nejvyššího dosaženého vzdělání rodičů

Zdroj: PISA 2012

Z grafu č. 5 je patrné, že vzdělanostní úroveň rodiny velmi silně ovlivňuje dosažené výsledky v matematice. Se zvyšujícím se vzděláním rodičů roste průměrné dosažené skóre v matematice a také pravděpodobnost, že žák dosáhne výborných výsledků. Naopak klesá riziko, že nedosáhne ani základní úrovně způsobilosti v matematice (tmavý sloupec). Mezigenerační reprodukce vzdělanosti je jevem mnohokrát popsaným a je patrná především v krajních případech, kdy v rodinách s velmi nízkou vzdělanostní úrovní přes 80 % žáků nedosahuje ani základní úrovně způsobilosti v matematice a kdy naopak více než polovina dětí vysokoškoláků dosahuje vysoké úrovně způsobilosti.

2.1 Shrnutí

Z analýzy je zřejmé, že **výsledky žáků v matematice jsou silně ovlivněny jejich socioekonomickým zázemím. Silnější je přitom vliv sociálních a kulturních složek než složky ekonomické.** Dále jsme ukázali, že socioekonomický status i výsledky vzdělávání jsou silně navázány na druh studované školy.

Český vzdělávací systém tak neposkytuje všem rovné šance na vzdělání. Brzká vnější diferenciací žáků, tj. rozřazování žáků do různých druhů škol a oddělených vzdělávacích proudů, vede na jedné straně k omezení příležitostí sociálně slabých žáků a na straně druhé posiluje příležitosti pro žáky z vyšších vrstev a kulturně podnětného prostředí.